

27 JUN 2001

**AN APPLICATION OF EMPOWERMENT THEORY FOR
IMPROVING SMEAR-POSITIVE PULMONARY
TUBERCULOSIS PATIENTS' COMPLIANCE
DURING THE INTENSIVE PHASE
OF TREATMENT**

PORNSAK KHORTWONG

อุภินันท์ ทนากา
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIRMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND
BEHAVIORAL SCIENCES
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2001

ISBN 974-665-410-1

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH

P 836 a

2001

C. 2

Copyright by Mahidol University

4137156 PPH/M : MAJOR: HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES; M.Sc. (PUBLIC HEALTH)

KEY WORDS : TUBERCULOSIS/ EMPOWERMENT/ COMPLIANCE/ SELF-ESTEEM/ SELF-EFFICACY EXPECTATION

PORNSAK KHORTWONG: AN APPLICATION OF EMPOWERMENT THEORY FOR IMPROVING SMEAR-POSITIVE PULMONARY TUBERCULOSIS PATIENTS' COMPLIANCE DURING THE INTENSIVE PHASE OF TREATMENT. THESIS ADVISORS: PRAPAPEN SUWAN, Ph.D., SUREE CHANTHAMOLEE, Dr. P.H., ROONGROTE POOMRIEW, Ph.D., SRIPRAPA NATENIYOM, M.D., 152 p. ISBN 974-665-410-1

This quasi-experimental research aims to study the effectiveness of an 8-week- health education program by applying empowerment theory with regard to improving smear-positive pulmonary tuberculosis (TB) patients' compliance during the intensive phase of treatment. The sample of this study consisted of 113 new smear- positive pulmonary TB patients of both genders aged 15-60 years who sought treatment at the Bangkok Chest Clinic, TB Division, Ministry of Public Health, Bangkok, Thailand. The patients were selected by simple random sampling and enrolled on alternate days of the week into either the intervention or comparison groups. Fifty- three persons were in the experimental group and 60 were in the comparison group. Data were collected on the basis of self-administered questionnaires and registration cards before and after the intervention. At the end of the program there were 49 and 47 patients in the experimental group and the comparison group, respectively. Percentage distribution, arithmetic mean, standard deviation, Student's t-test and Paired Samples t-test were utilized to analyze the data.

Results of the study indicated that at the end of the program, the experimental group showed a significant increase in their level of knowledge about TB, self-efficacy expectation and compliance. The level of knowledge about TB, self-efficacy expectation and compliance was significantly higher in the experimental group than in the comparison group. However, there was no significant change in self-esteem in both groups. In addition, it was found that the percentage of the patients who kept appointments regularly was 83 and 68 in the experimental group and the comparison group respectively. It was found that the sputum smear conversion at the end of the intensive phase in the experimental group was 77 percent while the sputum smear conversion for the comparison group was 61 percent.

Based on the results of this study, it can be concluded that the health education activities using the application of empowerment theory enabled the infectious TB patients to significantly improve their knowledge, self-efficacy expectation, compliance and health-promoting behaviors, which will help to cut the chain of disease transmission and reduce the risk of multi-drug resistant disease. The investigator recommends that this type of health education program should be applied and extended to other hospitals and health care setting that provide TB services

4137156 PHPH/M : สาขาวิชา : สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร)

พรศักดิ์ โคตรวงษ์: การประยุกต์ทฤษฎีการสร้างพลังเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ของผู้ป่วยวัณโรคปอด ในระยะเข้มข้นของการรักษา (AN APPLICATION OF EMPOWERMENT THEORY FOR IMPROVING SMEAR-POSITIVE PULMONARY TUBERCULOSIS PATIENTS' COMPLIANCE DURING THE INTENSIVE PHASE OF TREATMENT). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ประภาเพ็ญ สุวรรณ, Ph.D., สุรีย์ จันทรมณี, ส.ค., รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, Ph.D., ศรีประพา เนตรนิยม, พ.บ., 152 หน้า. ISBN 974-665-410-1

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะพบเชื้อ ในระยะเข้มข้นของการรักษา ที่มารับบริการ ณ สถานตรวจโรคปอด กรุงเทพฯ กอวงค์โรค โดยการประยุกต์ทฤษฎีการสร้างพลังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม สุขศึกษา ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่เสมหะพบเชื้อ อายุระหว่าง 15 – 60 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 113 คน สุ่มแบ่งกลุ่มอย่างง่ายตามวันที่มารับบริการ เป็นกลุ่มทดลอง 53 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 60 คน เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามตอบด้วยตนเองและจากทะเบียนประวัติผู้ป่วย หลังการทดลองมีผู้ป่วยคงเหลือในกลุ่มทดลอง 49 คน ในกลุ่มเปรียบเทียบ 47 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Student' s t-test และ Paired Samples t-test

ผลการทดลองพบว่า ผู้ป่วยวัณโรคเสมหะพบเชื้อ ที่เข้าร่วมกิจกรรมสุขศึกษาที่เน้นการสร้างพลัง มีการพัฒนาความรู้ ความคาดหวังในความสามารถตนเองและมีพฤติกรรมปฏิบัติตามแผนการรักษา เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value $< .001$) ส่วนการนับถือตนเองไม่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มทดลองมีการมาตรวจตามนัดสม่ำเสมอร้อยละ 83 ในกลุ่มเปรียบเทียบ ร้อยละ 68 ด้านการเปลี่ยนแปลงของผลเสมหะจากบวกเป็นลบ เมื่อสิ้นสุดระยะเข้มข้นของการรักษา ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 77 ในกลุ่มเปรียบเทียบ ร้อยละ 61

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่เน้นการสร้างพลัง ทำให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดในระยะแพร่กระจายเชื้อ สามารถพัฒนาความรู้ ความคาดหวังในความสามารถตนเอง การปฏิบัติตามแผนการรักษาวัณโรคได้ถูกต้องมากขึ้นและลดการแพร่เชื้อวัณโรค ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานควบคุมวัณโรค เพื่อตัดวงจรการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคและลดปัญหาเชื้อวัณโรคดื้อยา ซึ่งการจัดกิจกรรมสุขศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขอื่นๆ ที่ให้บริการตรวจรักษาวัณโรคได้